

संस्कृतभारती (उत्तर-तमिळनाडु)
गीतासोपान/दीक्षा/भाषाप्रवेश-प्रथमभागः

कालावधिः होरात्रयम्

अङ्काः 75

आषाढः - विलम्बिसंवत्सरः

जनवरी -2018

नाम - _____

(Full Name in English) _____

Regn. No. - _____

दूरवाणीसंख्या _____

वास-प्रदेशः (Res. Area) _____

मुख्यसूचना –उत्तराणि उत्तर-पत्रे लिखत ।

अ) उचित-विभक्ति-रूपाणि उपयुज्य रिक्तस्थानानि पूरयत ।

10

- १) सम्पत् सौहार्दं शान्तिः च _____ आसन् । (प्राचीनभारतम्)
- २) पुनरपि एकवारं _____ कुर्मः । (प्रयत्नः)
- ३) _____ सह क्रीडतु, कलहः मास्तु । (सर्व)
- ४) मातामही _____ कथां श्रावयति । (अस्मद्)
- ५) भीमः _____ निर्मितवान् । (पर्णशाला)
- ६) _____ काव्यं रोचते । (अग्रजः)
- ७) शत्रुपक्षे स्वजनान् दृष्ट्वा अर्जुनस्य _____ धनुः पतति । (हस्त)
- ८) नकुलः _____ परः । (अर्जुनः)
- ९) _____ महाशङ्खः पौण्ड्रः । (भीमः)
- १०) कृष्णः _____ अस्त्र-शस्त्राणि दत्तवान् । (दुर्योधन)

आ) रेखाङ्कित-पदानाम् आधारेण प्रश्ननिर्माणं कुरुत ।

5

१. भगवद्गीतायां सप्तशतं श्लोकाः सन्ति ।
२. यात्रिकाः रात्रौ रेलस्थानकं प्रति आगतवन्तः।
३. कार्यशालायाम् अनेके शिक्षकाः भागं गृहीतवन्तः ।
४. एषः सोपानात् पतितवान् ।
५. क्रोधेन विवेकः नष्टः भवति ।

इ) एतानि पदानि वचनानुसारं पृथक् कृत्वा लिखत ।

5

व्याघ्रौ, पुष्पाणि, स्थालिके, एताः, तौ, स्वाध्यायः, गणकयन्त्रम्, मतयः, कोलाहलः, ताः

एकवचनम्

द्विवचनम्

बहुवचनम्

ई) निर्देशानुसारं परिवर्तनं कृत्वा वाक्यं लिखत ।

8

१. माधुरी गीतां पठति । (भविष्यत्काले)
२. नरहरिः हिरण्यकशिपुं अमारयत् । (स्म प्रयोगः)
३. सैनिकाः देशस्य रक्षणं कृतवन्तः । (वर्तमानकाले)
४. स्वयंसेवकः मार्गदर्शनं करोति । (बहुवचने)
५. तस्मिन् ग्रामे कश्चन पण्डितः अस्ति । (भूतकाले)
६. सर्पः प्रह्लादस्य ध्यानमग्नतां पश्यति । मनसा तं नमस्करोति ।(कृत्वा)
७. वयम् आरोग्यार्थं भूमौ उपविशामः । अन्नं खादामः ।(ल्यप्)
८. चित्रकारः वर्णकूर्चं स्वीकरोति । चित्रं रचयति ।(तुमुन्)

उ) अव्ययानि प्रयुज्य वाक्यद्वयं योजयत ।

5

(यदा-तदा, यत्र-तत्र, अतः / यतः, यद्यपि-तथापि, यथा-तथा,)

- १) भानुः उदयति । अन्धकारः नश्यति ।
- २) सः परीक्षायां प्रथमस्थानं प्राप्तवान् । सः मधुरं वितरति ।
- ३) तस्य ज्वरः अस्ति । सः संस्कृतवर्गं चालयति ।

- ४) देशभक्ताः युवकाः, दृढकायाः दृढमनस्काः च भवन्ति । शत्रुः अपि बिभ्यति ।
 ५) बाल्यावस्थायां अभ्यासं करोति । अनन्तरकाले व्यवहरति ।

ऊ) उचितं पदं चित्वा वाक्यं पूरयत ।

6

- १) बालकाः उद्यानात् फलानि ____ । (परिहरन्ति / प्रहरन्ति / आहरन्ति)
 २) दुर्योधनः आचार्यम् ____ । तं वचनम् ब्रवीति । (अवगच्छति / उपगच्छति / अनुगच्छति)
 ३) नद्यः परोपकारार्थं ____ । (वहन्ति / आहन्ति / दुहन्ति)
 ४) कार्यक्रमस्य आरम्भः ____ ? (कः / कति / कदा)
 ५) ____ आरभ्य कार्यं भविष्यति अतः शीघ्रम् आगच्छ । (प्रातःकालस्य/प्रातःकालात्/प्रातःकाले)
 ६) ____ ! मम एतादृशं क्रीडनम् आवश्यकम् । (पितः / पिता / पितृ)

ऋ) धातु-रूपाणि लिखत । (द्वयोः एव)

6

१. दृश् (लङ्-भूतकालः) २. रट् (लट्-वर्तमानकालः)
 ३. वद् (लृट्-भविष्यत्कालः) ४. मिल् (लोट्-आज्ञा/प्रेरणा)

ऋ) सङ्ख्यावाचकं पदं अक्षरैः लिखत।

4

(१) 33 (२) 80 (३) 22 (४) 69

लृ) वाक्यं शुद्धं कुरुत ।

6

- १) अशोकः श्रेष्ठः महाराजः आसम् ।
 २) जनाः संस्कृते वदन्ति ।
 ३) अहम् इदानीं बहु व्यस्तः अस्ति ।
 ४) छात्रः देवाय नमति ।
 ५) यूयं भारतसंस्कृतिं पालय ।
 ६) अर्जुनः कृष्णस्य वचनं पालितवती ।

ए) किमपि एकं सुभाषितं लिखत ।

2

उदये सविता / विद्या ददाति / हस्तस्य भूषणं

ऐ) पदानि उपयुज्य वाक्यानि रचयत । (पञ्च एव)

5

१) पुत्राय २) इदानीन्तन ३) अवश्यम् ४) पत्रिकाः ५) खलु ६) एवम्

ओ) अनुच्छेदं पठित्वा उत्तरं लिखत ।

8

रामायणम् इतिहासग्रन्थः अस्ति । अस्मिन् ग्रन्थे पुरुषोत्तमस्य श्रीरामस्य जीवनवृत्तम् अस्ति । एतस्य लेखकः महर्षिः वाल्मीकिः । सः 'आदिकविः', अतः विद्वांसः तस्य रचनां 'आदिकाव्यम्' इति वदन्ति । एतत् काव्यम् अनुष्टुप्-छन्दसा निबद्धम् । अत्र श्लोकानां सङ्ख्या चतुर्विंशतिसहस्रम् । तेन विद्वांसः 'चतुर्विंशति-साहस्री संहिता' इति नाम्ना अपि रामायणं स्मरन्ति । नारदमुनेः प्रेरणया ब्रह्मदेवस्य वचनेन च आदिकविना रामायणं रचितम् । रामायणस्य सुन्दरकाण्डे आञ्जनेयस्य चरितं वर्णितं भवति । आदित्यहृदयम् इति स्तोत्रम् युद्धकाण्डे अस्ति । भारते एव न, अपि तु अन्यभूभागेषु अपि रामायणस्य लोकप्रियत्वम् अस्ति । वर्मायां, यवद्वीपे, मलयद्वीपे च जनाः रामचरितकथां पठन्ति । आदर्शपुत्रः, आदर्शशासकः, आदर्शमनुष्यः च इति जनाः श्रीरामचन्द्रं स्मरन्ति ।

१. कस्य ग्रन्थस्य लेखकः वाल्मीकिः ?
२. रामयाणे कति श्लोकाः सन्ति ?
३. रामायणस्य नाम 'आदिकाव्यम्' इति केन कारणेन भवति ?
४. रामायणस्य लोकप्रियत्वं कुत्र कुत्र अस्ति ?
५. जनाः रामं कथं स्मरन्ति ?
६. कस्य प्रेरणया वाल्मीकिमुनिः रामायणम् अरचयत् ?
७. कस्मिन् काण्डे 'लङ्का-दहन-वर्णनं' भवति ?
८. रामायणे भवतः/भवत्याः आदर्श-पात्रं किम् ?

औ) एकं शीर्षकम् अधिकृत्य पञ्च वाक्यानि लिखत ।

5

१. संस्कृतभाषायाः पठनेन कः लाभः?
३. समाजसेवां अहम् एवं करोमि ।

॥ वदतु संस्कृतम् , जयतु भारतम् ॥